

"דירה להשכיר" – דמוקרטיה במבחן

מטלת חקר רב-תחומית: היסטוריה, ספרות, אמנות

בראש רשימת מצויה היצירה "דירה להשכיר" מאת לאה גולדברג. הסיפור ראה אור לראשונה בשבועון "משמר לילדים" באוקטובר 1948. "דירה להשכיר" היא יצירה אלגורית - מקור המילה אלגוריה ביוונית הוא צירוף של המילים: 'אחר' + 'דיבור'. האלגוריה נושאת שני רבדי משמעות: פנים טקסטואלי וחץ טקסטואלי. לכל אובייקט ברובד הגלוי (המילולי) יש מקביל מסוים ברובד הסמוי. האלגוריה מרמזת על עניינים חשובים בחיי אדם או עם. במשטרים טוטליטריים נכתבו הרבה אלגוריות, כי הן משמשות אמצעי הסוואה מצוין.

על פי שמעונה פוגל (2017) היצירה "דירה להשכיר" אינה דוגלת באחדות, אלא באיחוד הניגודים. לטענתה לא ניתן יהיה לדור בכפיפה אחת אם כל אחד ירצה להשליט את תרבותו על האחרים. צריך לתת לכל אחד ביטוי. היא דוגלת בחיים של זה בצד זה תוך כבוד הדדי, ותוך הדגשת הצדדים היפים שיש לכל אחד להציע.

מטלה אישית

1. קראו את היצירה "דירה להשכיר" מאת לאה גולדברג. כתבו בכמה שורות לאיזו דמות התחברתם מצד אחד, ואיזו דמות עוררה בכם כעס או סלידה מצד שני, והסבירו את בחירתכם.
2. קראו עמוד 129 בספר הלימוד וערכו טבלת השוואה בין משטר דמוקרטי לבין משטר טוטליטרי. לאחר השלמת הטבלה, כתבו 3 מסקנות העולות ממנה.

מטלת קבוצתית - בהתאם לחלוקת הקבוצות בכיתה, קראו על המדינה שעליה תעמיקו:

- קבוצה 1 – בריטניה וצרפת, עמודים 82-85
- קבוצה 2 – ארצות הברית, עמודים 85-93
- קבוצה 3 – פולין, עמודים 96-104
- קבוצה 4 – איטליה, עמודים 107-116
- קבוצה 5 – רוסיה, עמודים 118-129

3. צרו דף מידע למדינה בה אתם מעמיקים: שם המדינה, שנים בהן אתם עוסקים, אתגרים אחרי המלחמה ודרכי התמודדות (בתחומי החיים: חברתי, כלכלי, פוליטי), סוג הדמוקרטיה (חדשה או ותיקה), דמויות בולטות ופועלן.

4. האם הדמוקרטיה במדינה בה אתם מעמיקים שרדה? נמקו מדוע לדעתכם.

5. כתבו סיפור, ברוח "דירה להשכיר", המבטא את האתגרים והקשיים, עימם התמודדו הממשלה והאזרחים במדינה בה אתם מעמיקים, לאחר מלחמת העולם הראשונה. הקפידו על כתיבה מחורזת, על איורים מתאימים ועל שזירת מושגים היסטוריים רלוונטיים.

בעמק יפה בין כרמים ושדות, עומד מגדל בן חמש קומות.

המגדל נמצא במדינה רחוקה, ב 1918, לאחר המלחמה הגדולה.

ומי גר במגדל?

אולי חיל פצוע שחש אבוד עם תום המערכה?

אולי חבר באיזו מפלגה חדשה? אולי אישה שמעמדה עלה?

אולי פציפיסט לוחם שלום ואחוזה?

אולי זמר ג'אז? או שחקנית קולנוע ידועה?

ואולי זהו סוכן בורסה שאת הונו איבד?

אולי בן מיעוטים שמצא עצמו נודד? אולי מיליטריסט קשוח? אולי אמן דאדא מיוסר?

ואולי יהודי, שמואשם בבגידה במוסר?

בקומה החמישית גר מר אלמוני.

אך לפני שבוע ארז חפציו ונסע. איש אינו יודע לאן ומדוע.

כתבו דיירי המגדל שלט, תקעו מסמר מעל לדלת, וקבעו שלט בקיר:

דירה להשכיר.

שני שוכרים פוטנציאליים הגיעו לבניין – האחת גברת דמוקרטיה והאחר אדון דיקטטורה. שניהם בטוחים שאין מתאימים מהם למגורים וכי ביכולתם לפתור את אתגרי הדריים האחרים.

את מי יפגשו כשיגיעו לבניין? מה תהיה התייחסותם?

6. צרו דף מושגים היסטורי למושגים ששובצו בסיפור שכתבתם (לפחות שמונה).

7. **משימת בונוס אישית:** יצירה דדאיסטית מנומקת

הדאדא היא תנועה תרבותית שהחלה את פועלה בזמן מלחמת העולם הראשונה. התנועה הייתה אנטי-מלחמתית ואנרכיסטית, וביטאה את התנגדותה לאמות המידה המקובלות באמנות דרך אנטי-אמנות. קריאת התיגר של הדאדאיסטים הופנתה לערכי התרבות והאמנות המערביים, שאותם ראו כבטלים לנוכח ההרס וההרג ששטפו את אירופה באותה עת. הם יצאו כנגד האסתטיקה המסורתית של הציור, הפיסול, השפה, הספרות והמוסיקה.

גשלו אמינה בפגיוח אפנאף !!

ערך העבודה 30% מציון המחצית.

מועד הגשה: 08.04.2019 (עבודות שיוגשו באיחור לא יבדקו) מחוון:

6 נק'	התייחסות מנומקת לשתי דמויות מתוך הסיפור "דירה להשכיר"
14 נק'	טבלת השוואה בין משטר דמוקרטי למשטר טוטליטרי, כולל שלוש מסקנות מנומקות
20 נק'	דף מידע על המדינה הנחקרת, תוך פירוט הרכיבים וחלוקה לתחומי חיים
8 נק'	נימוקים להישרדותה של הדמוקרטיה או להשתלטותו של משטר טוטליטרי
32 נק'	כתיבת סיפור מאויר ברוח "דירה להשכיר"
10 נק'	דף מושגים
10 נק'	מטלת בונוס: יצירת אמנות דדאיסטית
10 נק'	רפלקציה